

stockholm 1956

Till vänster: »En motorspruta från Katarina brandstation krockade på söndagskvällen med en poppel i hörnet av Folkungagatan och Östgötagatan på Söder. Två brandmän skadades lindrigt. Poppeln knäcktes och vräcktes upp över trådbussledningarna.«
Foto: John Kjellström, SvD, 1 januari 1956.

År 1956 var vintern ovanligt kall. Det besvärliga isläget gjorde att staden tidvis var avstängd för den på den tiden så viktiga och längs kajerna så synliga sjöfarten. Senare under året var Vaxholmsbolaget nära att läggas ned, men med nya subventioner kunde en kortsiktig räddningsaktion genomföras.

Artikelförfattare: Lars Westberg

»Slussen: genom den här bråten kommer T-banan att fortsätta via Söder-Strömbron och Riddarholmskanalen till Tegelbacken.« Till höger – under dåvarande Stockholms sjömanshem – syns mynningen till den gamla järnvägstunneln mot Södra station. Foto: John Kjellström, SVD, 8 februari 1956.

Samhällsplaneringen inriktades på att anpassa staden för en enligt prognoserna ökande bilism av nästan oanade dimensioner. I Stockholm var parkeringsproblemen så svåra att införandet av en sorts kommunal bilskatt diskuterades. Den nya, parallella Danviksbron invigdes och ytterligare ett litet steg mot det nya bilsamhället var öppnandet av Stockholms första motell »Gyllene Ratten« invid Södertäljevägen. (Revs i år.)

Ett annat tidens tecken var att stadens första kvinnliga trafikpolis och

taxichaufförer nu sågs på gatorna.

Samtidigt med satsningen på att lösa biltrafikens flaskhalsar och parkeringsproblem fortsatte även det stora arbetet med att bygga färdigt tunnelbanan mellan det som skulle bli Stockholms nya City och Slussen. T-banan förlängdes från Vällingby till Hässelby gård och beslut togs om fortsatt utbyggnad i söder och sydväst.

Under året närmade sig antalet stockholmare 800.000 samtidigt som en förskjutning sker så att det blir fler invånare i yttre staden än i den inre staden. Bostadskön var lång. En bostadslös

tvåpersonersfamilj beräknas få köa fem år och tre månader för en lägenhet. Byggandet pågick intensivt i bl.a. Högdalen, Fruängen och Hässelby strand. Behovet av skolor för de stora barnkullarna var stort och nya skolor byggdes och invigdes. Likaså byggdes flera kyrkor i de nya förortererna.

Kostnadsökningen för den gigantiska ombyggnaden av Nedre Norrmalm började dock oroa beslutfattarna, men arbetet fortsatte som planerat.

Landets järnvägar firade hundraårsjubileum men drabbades också av flera mycket svåra olyckor. Stora ombyggnadsarbeten pågick vid och under Centralstationen, som nu fick en ståtlig namnskylt mot Vasagatan

I juni beslöt stadskollegiet slutligen att de omdiskuterade tippningarna av fyllnadsmassor i Riddarfjärden ej skulle tillåtas, utan att de i stället skulle tippas i Saltsjön. Samtidigt kunde det noteras att toaletterna i riksdagshuset fortfarande tömdes direkt ut i Strömmen. Trots detta kunde regalskeppet Vasa under våren lokaliseras i Saltsjön på ca 30 meters djup utanför Beckholmen.

Idrottsåret dominerades internationellt av de olympiska vinterspelelen i Cortina och sommarspelelen i Melbourne. På grund av svårbemästrade karantänsbestämmelser i Australien fick Stockholm uppdraget att anordna en särskild »ryttarolympiad«. Totalt var deltagare från 30 länder med över 300 hästar anmälda till tävlingarna som invigdes den 10 juni på Stadion.

Dagarna före ryttarolympiadens öppnande anlände den brittiska drottningen Elizabeth och prins Philip på officiellt statsbesök. På grund av dimma försenades deras fartyg Britannia, men tiotusentals stockholmare väntade ändå tålmodigt längs kajerna och kortegevägen genom staden.

Namnet »Stockholm« spreds också över världen efter det att Svenska Amerika Liniens fartyg med detta namn så olyckligt kolliderat med och sänkt det italienska passagerarfartyget Andrea Doria.

På Nationalmuseum anordnades en storslagen Rembrandtutställning och på det blivande Moderna museet visades Picassos monumentala målning Guernica. Dramatens mest uppmärksammade uppsättning blev världspremiären på den amerikanske dramatikern Eugene

O'Neills pjäs *Lång dags färd mot natt*.

Inför andrakammarvalet i september spreds valaffischer och banderoller med politiska slagord över staden. Valet blev en framgång för högerpartiet medan socialdemokraternas samarbetspartner bondeförbundet tappade många röster. Efter långa förhandlingar bestämde man sig ändå för att fortsätta regeringssamarbetet.

Efter motbokens avskaffande den 1 oktober 1955 konstaterades en dramatisk ökning av antalet fylleriförseelser

i bland annat Gamla stan. Starka krav på att försäljningsstället i Trångsund vid Stortorget skulle stängas framfördes därför, men utan resultat. Ett nykterhetspolitiskt beslut var dock en kraftig höjning av spritskatten.

Under oktober-november svartnade löpsedlarna i takt med den dramatiska utvecklingen i Polen och Ungern parallellt med konflikten och striderna kring den av Egypten nationaliserade Suezkanalen. Stockholmarna demonstrerade för ungrarnas frihetskamp och stora

Nedan: »Skolungdomens vinterlov. 15.000 ungdomar i alla åldrar lockas ut till tävling och instruktion varje dag.« Foto: Jan Ehnemark, SvD, 21 februari 1956.

Höger: Skådespelaren Anders de Wahl avled den 9 mars vid 87 års ålder. Han var under många år en av svensk teaters stora aktörer. Efter den ståtliga begravningstjänsten i Adolf Fredriks kyrka lyfts här kistan till katafalkvagnen. Bland alla stora kransar väckte den med texten »Varmt tack – internerna på Långholmen« viss uppmärksamhet. Foto: John Kjellström, SvD, 17 mars 1956.

Vänster: »Tidigt på fredagsmorgonen började ballongerna att gasfyllas utanför Skansens huvudingång och i vårvädret blev kommersen livlig.« Foto: John Kjellström, SvD, 30 mars 1956.

Ovan: »17-våningars skyskrapa i Björkhagen blir Sveriges högsta bostadshus.« Det byggdes som ett slags medborgarhus och skulle utöver vanliga bostäder även innehålla ett stort ungdomshotell med restaurang samt lokaler för många olika slags verksamheter. Foto: Jan Ehnemark 28 juni 1956.

humanitära hjälpaktioner genomfördes.

Över 4000 flyktingar från Ungern kom sedan till Sverige via uppsamlingsläger i Österrike.

Sedan FN i början av november godkände ett förslag om att skicka en »polisstyrka« till Egypten kunde Sveriges första FN-bataljon redan några veckor senare flyga från Bromma.

Krisen om och vid Suezkanalen orsakade en svår brist på olja och bensin varför omfattande ransoneringar infördes från och med 15 november.

För privatbilister blev det förbud mot söndagskörning från kl 18 lördagskvällen till kl 5 måndagsmorgnar. I hemmen skulle rumstemperaturen sänkas med 5 grader. Därmed slutade året för många stockholmare lika kyligt som det började.

Avslutningsvis kan man naturligtvis reflektera över skillnader – och likheter – mellan då och nu. Tydligt är att några av den tidens stora frågor; bostadsbrist, trafikträngsel och oljeberoende var lika aktuella 1956 som 2006.

Källor

Svenska Dagbladet år 1956, Kungliga biblioteket. Svenska Dagbladets årsbok »Händelserna 1956«, Stockholm 1956.

Samtliga fotografier som visas är tagna i Stockholm för 50 år sedan av Svenska Dagbladets fotografer. Urvalet av bilder gör inte anspråk på att försöka beskriva årets viktigaste händelser utan är snarare ett smakprov på foton som kan hittas i denna stora, hittills endast kronologiskt ordnade, samling.

Citattecken i bildtexterna anger citat från rubrik, bildtext eller artikel i tidningen. Bilderna ingår i den negativsamling som skänktes till Stockholms stadsmuseum av Svenska dagbladet 1971.

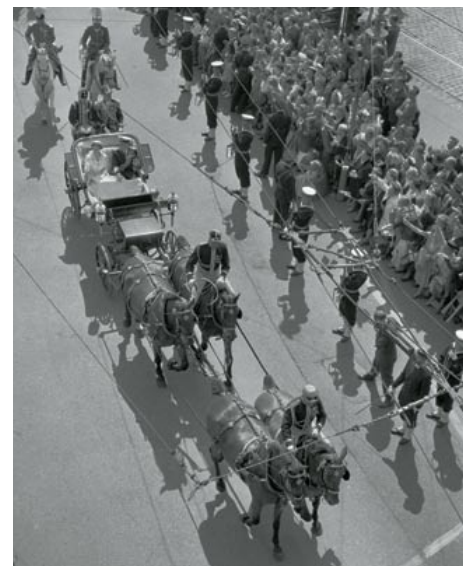

Stockholms Segelsällskaps båtlotteri på Nybroplan var ett värtecken som fick stockholmarna att börja drömma om en kommande sommar. Foto: Jan Ehnemark, SvD, 20 mars 1956.

Ovan: Drottning Elizabeth och kung Gustaf Adolf gör ett kort besök hos familjen Larsson på Anundsvägen 49 i Norra Ångby. Inför besöket intervjuades fru Hilvy Larsson: »Visst ska det bli skojigt och spännande men någon extra städning hinner jag inte med efter så här kort varsel skrattar den pigga hemmafrun. Och min man har fått så mycket att göra just nu att han inte hinner lägga ut de nya cementplattor vi travat upp för att ha på gräsmattan bort mot allmänningen.« Foto: Jan Ehnemark, SvD 9 juni 1956.

Nedan: Efter pompöst mottgande vid Logårdstrappan färdades Storbritanniens drottning Elizabeth och kung Gustaf Adolf i kortege genom Stockolms centrala delar längs rader av entusiastiska åskådare. Foto: Ej namngiven SvD-fotograf, 8 juni 1956.

Fälttävlingen uthållighetsprov som avgjordes på Järvafältet hade en så hög svårighetsgrad att många tvingade bryta. Särskilt detta hinder, nummer 22, vållade stort manfall. Här rider den tyske ryttaren August Lütke-Westhus med ett elegant hopp förbi sin finske medtävlare som fastnat nere i vattengraven. Tack vare en felfri ridning i detta delmoment lyckades svenske ryttaren Petrus Kastenman få ett tillräckligt försprång för att också bli den sammanlagt slutlige segraren i fälttävlingen. Foto: Jan Ehnemark, SvD, 13 juni 1956.

Skolstart för nybörjare i Vällingby. Foto: Jan Ehnemark, SvD, 30 augusti 1956.

Vänster: På denna tomt vid Vasagatan bakom då 50-årsjubilerande Oscarsteatern planerade LO ett nytt hus för Aftontidningen och Morgon-Tidningen. När sedan Torsten Kreuger säljer liberala Stockholms-Tidningen och Aftonbladet till LO ändras planerna och Aftontidningens omedelbara nedläggning aviseras. Foto: Herman Ronninger, SvD, 11 oktober 1956.

Nedan: »Mässa och Barnens dag, landskamp och Solvalla ger en jättig trafikhelg. Så här kommer köerna till taxibilar vid Centralens södra »utsläpp« att te sig – men åtskilligt kompaktare.« Observera den provisoriska, brädklädda körbanan och trottoaren som täckte Centralplan då arbetet för T-banan pågick därunder. Foto: Olle Widfeldt, SvD, 31 augusti 1956.

Ovan vänster. »I ett demonstrations-tåg som gick till brittiska, franska och amerikanska ambassaderna uttryckte en hundrahövdad skara ungrare på lördagseftermiddagen sin medkänsla med sina kämpande landsmän.« Här passerar tåget Engelska kyrkan vid Strandvägen i Diplomatstaden.
Foto: Sune Glype, SvD 27 oktober 1956.

Ovan höger: Stationen i Hässelby villa-stad. Fotot togs inför nedläggningen av persontrafiken med tåg mellan Hässelby och Spånga. Tunnelbanan till Hässelby gård öppnade 1 november. Soptåget (Silverpilen) ut till Lövsta sopstation fortsatte dock att trafikera linjen ända fram till 1970. Foto: Gunnar Lantz, SvD, 18 oktober, 1956.

Det år 1628 sjunkna regalskeppet »Vasen« som Vasa först ofta benämndes, lokaliserades under våren av »amatörforskaren« Anders Franzén utanför Beckholmen. På hösten kunde dykningarna börja och inför ett stort uppbåd bärgas här undermasten. Det dröjde sedan till år 1961 innan man efter omfattande förberedelser kunde lyfta upp det välbevarade skrovet efter 333 år på Saltsjöns botten.
Foto: John Kjellström, SvD, 9 november 1956.